

KESKI-POHJANMAAN LIITTO
MELLERSTA ÖSTERBOTTENS FÖRBUND

29.1.2008

Oikeusministeriö

01.02.2008
od 8.31.2007
Liljesson

Oikeusministeriö, oikeushallinto-osasto
PL 25
00023 VALTIONEUVOSTO

LAUSUNTO KÄRÄJÄOIKEUSVERKOSTON KEHITTÄMINEN -työryhmämietinnöstä

Oikeusministeriö on (4.12.2007) pyytänyt lausuntoa oikeusministeriön työryhmän mietinnöstä Käräjäoikeusverkoston kehittäminen. Keski-Pohjanmaan liitto on valmisteellut asiasta lausunnon. Se on hyväksytty maakuntahallituksessa.

Tausta

Toimeksiannon mukaisesti työryhmän tehtävänä oli laatia ehdotus käräjäoikeusverkoston kehittämiseksi maakuntapohjaiseksi siten, että jokaisessa maakunnassa olisi 1–3 käräjäoikeutta, joiden tavoiteltava väestön vähimmäismäärä on 100 000 asukasta. Lisäksi olisi laadittava ehdotus käräjäoikeuksien mahdollisista sivutoimipisteistä ja arvio käräjäoikeuksien istuntopaikkojen tarpeesta. Näiden ohella on arvioitava uusien käräjäoikeuksien toimitilarat, henkilöstörakenne ja -määrä sekä uudistusten kustannus- ja tuottavuusvaatimukset huolehtien myös suomen- ja ruotsinkielisen väestön kielellisestä asemasta.

Mietintöön sisältyy kaksi eriävää mielipidettä.

Mietinnössä käräjäoikeusverkoston valtakunnalliseksi laajuudeksi esitetään 25 käräjäoikeutta, joista 21 ylittäisi asetetun 100 000 asukkaan rajan. Toimipaikat koostuisivat 25 pääkansliasta, 5 sivukansliasta ja 30 istuntopaikasta. Tarvittava henkilöstömäärä olisi 1 767 henkilötyövuotta, joka olisi 94 henkilöä vähemmän kuin tällä hetkellä.

Käräjäoikeusverkoston kehittämisen taustaksi ja perusteiksi on esitetty seuraavia tekijöitä:

- kiinteistöoikeudelliset kirjaamisasioiden siirtyminen maanmittauslaitokselle ja sähköinen asiointi
- toimintaympäristön muutos; liikenneyhteydet, kulkuvälineet ja tekniikka kehittyneet

- ammatitaidon kehittäminen ja käräjäoikeuden kilpailukyky; monipuoliset asiat mahdollistavat ammatitaidon kehittymisen ja toiminnan laadukkuuden
- tehtävien tasaisempi jakautuminen käräjäoikeuksien kesken
- lainkäytön painopisteen siirtäminen käräjäoikeuteen
- tuottavuusohjelman toteuttaminen
- henkilökohtaisen asiointitarpeen väheneminen

Mietinnössä esitetään, että Lapin maakunnassa olisi kaksi ja Uudenmaan maakunnassa viisi käräjäoikeutta. Sen sijaan Keski-Pohjanmaan maakuntaan ei esitetä omaa pääkansliaa. Pääkanslia sijoittuisi Ylivieskaan ja sen sivukanslia Kokkolaan. Ehdotuksessa on priorisoitu käräjäoikeuden koko ja henkilöstömäärä maakuntajaon edelle. Luotavan käräjäoikeuspiirin asukasmäärä nousisi lähes 200 000 asukkaaseen, josta ruotsinkielisten määrä olisi noin 7 000 henkilöä. Toteuttaminen vaatisi mm. Ylivieskan toimitilojen peruskorjauksen. Ehdotuksen tavoitteen mukaista 100 000 asukkaan ja 10 tuomarin rajaa ei täyttäisi Ahvenanmaan, Lapin, Kajaanin eikä Porvoon käräjäoikeuksissa.

Keski-Pohjanmaan liiton lausunto

Mietinnön lähtökohdista käsin on hämmästyttävää, että Keski-Pohjanmaalle ei ehdoteta sille kuuluvaa omaa itsenäistä käräjäoikeutta maakuntajaon ja oikeusministeriön työryhmälle antaman selkeän tehtäväksiannon mukaisesti. Käräjäoikeuden pääkanslia ehdotetaan säilytettäväksi / perustettavaksi esimerkiksi muille alueille, joiden asukaspohja ei täytä kategorista asukasluvun vaatimusta. Pidämme luonnollisena ja välttämättömänä omaa maakunnallista käräjäoikeutta. Luontevaa olisi liittää siihen Pietarsaaren seutukunta juuri käynnistyneen poliisiapiiriin mukaisesti. Tämä turvaa myös laadukkaat kielelliset palvelut molemmilla kotimaisilla kielillä.

Keski-Pohjanmaan liitto pitää maakuntajakoa oikeana lähtökohtana toimeksiannolle. Työryhmän esitys on tämän lähtökohdan vastainen. Perustelemme näkemystämme maakuntajakolailla sekä pääministeri Vanhasen II hallituksen hallitusohjelman linjoilla, joiden mukaan maakuntien asemaa tullaan vahvistamaan toiminnallishallinnollisina yksikköinä. Maakuntakeskukset muodostavat lähivuosina myös valtakunnan aluerakenteen monikeskuksisen rungon. Tästä syystä Keski-Pohjanmaan liitto vastustaa ehdotusta. Katsomme, että työryhmän esitys ei muodosta toimivaa kokonaisuutta.

Tahdomme huomauttaa ja esiintuoda, että suuri yksikkökoko ei itsessään takaa kustannusten säästöä, tehokasta palvelua eikä edes henkilökunnan erikoistumista tai osaamista. Esimerkiksi osaavan työvoiman saaminen on huomattavasti moninaisempi prosessi ja siihen vaikuttavat lukuisat tekijät, ei ainoastaan suuri organisaatio.

Edellisten tekijöiden perusteella koemme, että ehdotus käräjäoikeusverkostosta ei palvele Keski-Pohjanmaan maakuntaa ja sen asukkaita. Keski-Pohjanmaan liiton mukaan pysyväksi sivukansliaksi ehdotettu Kokkolan käräjäoikeus tulee säilyttää omana itsenäisenä pääkansliana ja käräjäoikeuspiirinä (ks. käräjätuomari Jukka Jaakkolan eriävä mielipide ehdotuksesta).

Näkemyksemme pohjautuu paitsi maakuntapohjaisen aluehallinnon vahvistamiseen myös toimintojen luonnolliseen ja taloudelliseen organisoimiseen. Tärkein pendelöinti- ja asiointisuunta on maakuntakeskus Kokkola. Siellä on jo nykyisin asianmukaiset ja riittävät tilat käräjäoikeuden pääkanslialle.

Käräjäoikeuden pääkanslian säilyttäminen Kokkolassa on linjassa niin ikään sen kanssa, että palvelut eivät etäänny alueen suurimman väestökeskittymän (1.1.2009 jälkeen uuden Kokkolan väestömäärä on n. 46 000 asukasta) ja muiden alueiden asukkailta. Käräjäoikeuden ylläpitäminen ja kehittäminen alueella ei ole taloudellisestikaan kohtuutonta, jos poliittisilta päättäjiltä ja johtavilta viranhaltijoilta löytyy tahtoa asiakaslähtöisten palveluiden järjestämistä kohtaan.

Keski-Pohjanmaan liitto tulee edunvalvonnan keinoin vaikuttamaan oman itsenäisen Kokkolan / Keski-Pohjanmaan käräjäoikeuden pääkanslian säilyttämiseksi.

Lisätietoja antaa suunnittelupäällikkö Jussi Rämetsä
puhelin 06-860 5709 / 040-586 3877 tai
sähköposti jussi.rametsa@keski-pohjanmaa.fi

KESKI-POHJANMAAN LIITTO

Kauko Ojala
maakuntahallituksen
puheenjohtaja

Altti Seikkula
maakuntajohtaja